

Klimatförändring påverkar hälsan

Klimatfrågan är i allra högsta grad aktuell, inte minst bland världens toppolitiker. En aspekt på frågan nämns inte ofta i sammanhanget. Det gäller de hälsoeffekter som klimatförändringarna ger.

Inför FN:s klimatmöte i Köpenhamn i december är det angeläget att världens ledare uppmärksammar även denna aspekt. Läkarkåren kan bidra till att lyfta fram kopplingen mellan klimat och hälsa.

FN:s internationella klimatpanel (IPCC) har identifierat en rad hälsorelaterade effekter av klimatförändringarna. Att det blir fler sjukdomar, skador och dödsfall till följd av värmeböljor, översvämningar, stormar och extrem torra.

Högre temperaturer kommer exempelvis att ändra utbredningen av vissa vektorburna sjukdomar såsom malaria. Redan i dag dödar dessa sjukdomar cirka en miljon människor årligen. Barnen är de som drabbas mest.

Klimatförändringarna innebär likaså en ökad social och hälsomässig ojämlikhet till följd av naturkatastrofer, större ökenområden och försämrade jordbruksförhållanden. Problem som leder till ökad malnutrition som resulterar i sjukdomar; inte minst påverkas barns utveckling och tillväxt.

Kvalitet och kvantitet av färskvatten minskar på grund av ökad inblandning av saltvatten beroende på stigande havsnivåer. Genom sämre tillgång till rent vatten ökar diarrésjukdomar.

Kardiovaskulär morbiditet och mortalitet associerat till högre halter av marknära ozon ökar också.

IPCC noterar att klimatförändringarna även medför marginella fördelar. Till exempel kommer färre att dö av kyla. Dessa fördelar kommer dock aldrig i närheten av att väga upp de negativa effekterna av stigande temperaturer världen över, speciellt inte i utvecklingsländerna.

World Medical Association (WMA) har under ett drygt år arbetat med frågan om klimatförändringarnas hälsoeffekter. Vid sitt möte i New Delhi i oktober i år antog generalförsamlingen en ny policy med namnet »WMA Declaration of Delhi on Health and Climate Change« (finns på WMA:s webbplats, <www.wma.net>).

Policyn pekar ut en mängd åtgärder som läkarorganisationer och enskilda läkare kan vidta för att minska klimatförändringarnas negativa inverkan på människors hälsa. WMA framhåller även behovet av ökad forskning om sambandet mellan klimat och hälsa.



Illustration: Annika Huett

För att på ett effektivt sätt kunna möta klimathotet och dess hälsoeffekter, är det nu mycket viktigt att det sluts ett tillfredsställande klimatavtal vid FN:s kommande klimatmöte.

WMA och dess medlemsorganisationer, däribland Läkarförbundet, uppmanar sina respektive regeringar att inse de allvarliga hälsohoten och använda dessa som argument i klimatförhandlingarna för att nå en överenskommelse i Köpenhamn i december.

Politikerna måste hitta mekanismer för att minimera skador och ojämlikheter i hälsa som globalt är associerade med klimatförändringarna.

WMA konstaterar att klimatförändringarna medför ökade ojämlikheter i hälsa och rekommenderar därför att överförda resurser till utvecklingsländer ska inkludera medel öronmärkta för att stärka hälsosystemen.

Läkare har ett särskilt ansvar att arbeta för en bättre miljö som gynnar hälsan, exempelvis rätten till rent vatten och avlopp för alla. Dessutom bör vi agera för att minska miljöpåverkan från medicinska aktiviteter, till exempel utsläpp av läkemedel.

Som individer uppmanas vi alla att minska vår miljöpåverkan. Till läkarens uppgift hör att stödja patienter i att ändra sina vanor så att deras hälsa förbättras, samtidigt som miljöpåverkan minimeras. Ett bra förslag är att lämna bilen hemma och i stället ta bussen eller cykeln eller gå till jobbet.

Läkare bör också bidra till att sprida information till allmänheten om hur klimatförändringarna påverkar hälsan och hur vi kan såväl minska klimatpåverkan som bättre anpassa oss till förändringen. ■

»Läkarkåren kan bidra till att lyfta fram kopplingen mellan klimat och hälsa.«



EVA NILSSON BÅGENHOLM
Läkarförbundets ordförande



TOMAS HEDMARK
jurist på Läkarförbundet

Samarbete mot resistenta bakterier

EU:s ordförande Fredrik Reinfeldt och president Barack Obama enades vid toppmötet förra veckan om att tillsammans upprätta en arbetsgrupp för att bekämpa multiresistenta bakterier.

Arbetsgruppen ska arbeta med frågor som rör rationell användning av antibiotika och hygien inom vården. Den ska också hitta drivkrafter för forskning och utveckling av nya antibiotika. Dessutom ska gruppen arbeta med användningen av antibiotika inom djursektorn. Inom dessa områden ska

gruppen ta fram en handlingsplan med aktiviteter som ger mervärden på global nivå. Gruppen ska följa upp aktiviteterna genom regelbundna resultatrapporter.

EU tillsammans med USA, och med stöd från WHO, kan vara det starka ledarskap som krävs för att få bukt med ökningen och spridningen av antibiotikaresistens som ett globalt problem. EU:s smittskyddsmyndighet ECDC bedömer det som det allvarligaste hälsohotet i Europa. Sannolikt är problemet ännu större i u-länderna. ■



Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm